

Hírlevél: Ökológiai gazdálkodás Közép- és Kelet-Európában

2009. JÚLIUS

Avalon

Supports organic farming and sustainable rural development in Central and Eastern Europe and beyond.

Phone:

+31 (0)515 331955

Fax:

+31 (0)515 331980

office@avalon.nl

www.avalon.nl

EkoConnect -

Nemzetközi Centrum
Közép- és
Kelet-Európai
Ökológikus
Mezőgazdálkodásért
Egyesületnél

Phone: +49 (0) 351-20
66 172

Fax: +49 (0) 351-20 66
174

info@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

Kedves Olvasóink,

„Közép- és kelet-Európa jelentősége nő: biotermékek felvásárló piacként, nyersárú szállítójaként és magas minőségű bio-élelmiszerek eladójaként”, ez a 4. Organic Marketing fórum Varsóban egyik végkövetkeztetése. A kétnapos nemzetközi gyűlést biotermékek és – nyersanyagok gyártói és eladói számára idén május 25.-én és 26.-én a lengyel fővárosban Varsóban megszervezték. Körülbelül 380 résztvevővel több mint 30 országból 20%-kal tudták fokozni a tavalyi rezonanciáját. Több az Organic Marketing Forumról a hírlevélnek ebben a kiadásában olvasható.

További témák az anyatehén tenyésztése kelet-európában, hírek a GVO-ról és országai beszámolókat Macedóniáról és Szlovéniáról. Mindenkinek köszönjük, aki támogatja a munkánkat az adatok és információk rendelkezésre bocsátásával. Minden olvasót meghívunk arra, hogy küldjön nekünk olvasólevelet és cikkeket, a hírlevél több mint 8000 előfizetőjével megosztásnak érdekében.

Kellemes olvasást kívánunk Önnek

A szerkesztőség

Irena Fašalek & Dagmar Diener & Linda Huisman

Tartalom:

1. Szlovénia: a helyi biotermékeket nagyrészt a biopiacokon lehet vásárolni
2. A biogazdálkodás nagy lehetőségeket rejt Macedóniában
3. Nem kérnek az európai szántóföldeken nevelt génkezelt termékekből
4. Tehéntartás: ökológiai alternatíva a kelet-európai legelők kihasználására
5. Azerbajdzsánban aláírták a biztonságos élelmiszerprodukciónról szóló memorandumot
6. 2. Nemzetközi Konferencia a Bioszektor Fejlesztéséről a Közép- és Kelet-európai Országokban, valamint a Közép-ázsiai Országokban, Tbilisziben (Grúziában) 2009. 09. 10-11.
7. Az európai énkéntesszolgálat támogatja az ökotermelést
8. A 4. Organic Marketing Fórumon nagy lépést tettünk előre
9. Időpontok

1. +++ Szlovénia: a helyi biotermékeket nagyrészt a biopiacokon lehet vásárolni +++

Szlovénia egy kicsi, de nagyon változatos ország. Változatossága a kultúra, az időjárás és a földrajzi különlegességek terén mutatkozik. Hegyek, tengerpart, dombok, fennsíkok, városok és kis falvak találhatóak az ország területén. Az ország területének használata is igen változatos. Szlovéniában erdők foglalják el a legnagyobb felületet, az ország 66%-át. A mezőgazdaság kevesebb, mint 28%-át teszi ki az ország területének, aminek 37%-a esik szántóföldekre és kertekre. A mezőgazdaságnak szánt területeknek kis része áll állandó művelés alatt (gyümölcs, bor, stb), minnek nagy része bortermelő vidék. Legelők és mezők foglalják el a mezőgazdasági területek nagy részét. Ezek többnyire a fennsíkokon találhatóak.

Az ökömezőgazdaság kezdetei Szlovéniában a 80-as évek végére tehetők, amikor olyan érdekeltségű emberek csoportosultak, akik főleg a biodinamikus mezőgazdasággal foglalkoztak. A csoportokból szövetségek alakultak. A „Zveza zdruzenj ekoloskih kmetov Slovenije” (Az ökotermelők szövetségeinek egyesülete), röviden a Biodar, a legfontosabb ezek közül, mivel 8 szövetséget egyesít Szlovénia egész területén. Ugyanakkor a Biodar a szlovén biotermékek jelzése is.

Hivatalosan 1998-ban kezdődött az ökoüzemek ellenőrzése, mikor 16 gazda a biotermelés mellett döntött. Mára a biogazdaságok száma, melyek EU előírások és szlovén szabályzat szerint működnek, 2150-re nőtt és a szlovén gazdaságok 3%-át teszi ki.

Ha az ökoüzemek területfelosztását tekintjük, látható, hogy a legnagyobb részt, több mint 30000 hektárt, a területek 88%-át legelők és mezők teszik ki, ezt követi a szántóföld (8%), állandótermelés (2%) és zöldségtermelés (1%). A Szlovénia mezőgazdaságra használt területeinek 6%-a ökotermelő.

A termelés, feldolgozás és az árusítás három bizottság ellenőrzése alatt áll, melyek az érvényes szabályok szerint akkreditáltak.

Az ökoélelmiszerek árusítása eleinte közvetlenül a gazdaságokon történt. Később biogazdapiacokat szerveztek. A ljubljianai piac idén a 10., a maribori a 9. születésnapját ünnepelte. A nagyobb érdeklődés az értékesítés változását hozta magával. A termékek nagy része áruházakban kel el, a szaküzletek és a közvetlen árusítás csak 10%-át teszi ki a piacnak. Az áruházakban található termékek nagy része sajnos importból származik, a szlovén termékek csak egy nagyon kis részét képezik a mennyiségnek. Ennek oka a feldolgozás és eladás hibás szervezésében kereshető. Fő példa erra a hús, melyet elegendő mennyiségben termelnek, viszont a feldolgozást és az eladást minden gazda saját módján kell megoldania. A hús nagy részét ezért még mindig hagyományos módon adják el.

De ezen a téren is történnek pozitív változások. A szlovén bioterméket már egyes üzletekben is lehet vásárolni és az ország egyes részein elkezdtek a biohús eladásával foglalkozni, stb. A Biodar egyesület tavaly egy három éves promóciósprojektet indított, mely az ökoélelmiszereket népszerűsíti a fogyasztók körében és ugyanakkor a gazdák és a fogyasztók közötti kapcsolatokat építi ki és erősíti.

A felsőfokú képzés terén a Maribori Egyetem Természettudományi és Mezőgazdasági kara (FKBV) létesítette három éven át az Ökológiai mezőgazdaság szakot, amelyre ebben az évben várják az első jeletozöket. Az FKBV több kutatóprojektet is vezet az ökömezőgazdaság terén. A fő témakörök az élelmiszerminőség a termelői módszerek függvényében, és a zöldségek keresztezése.

Szerző: dipl. Ing. Agr. Matjaz Turinek, Mezőgazdasági és Természettudományi Kar, Maribor

Fordította: Lajos Erzsébet

* * * * *

2. +++ A biogazdálkodás nagy lehetőségeket rejt Macedóniában+++

Az agrárszektor a Macedón Köztársaság egyik gazdasági kulcstényezője. Amellett hogy fontos hozzájárulást tesz a GDP-hez, a mezőgazdaság a kereskedelemnek egy fontos tényezője, a népesség foglalkoztatásához (22%-a az össz-foglalkoztatásnak), főleg vidéken (az össznéesség 40%-a vidéken lakik). 2000-tól 2005-ig a mezőgazdaság a GDP-részarányaként 12%-kal átlagban stabil maradt. Ezek a számok bizonyítják azt, hogy a Macedón mezőgazdasága egy fontos járulékot képez a külkereskedelemhez. A Macedón Köztársaság számtalan természetes nyersanyagok tulajdona, ami előnyös a tartós mezőgazdaságnak (termékeny földek, kedvező éghajlati feltételek és hatalmas mezőgazdasági területek).

Az összterület 49 %-át a mezőgazdaság hasznosítja, 37-a erdős és a maradékát tavak és települések képeznek. Az ország földrajzi fekvésének köszönhetően a szub-mediterrán, kontinental-mediterrán és a meleg kontinentális területeken található megművelt föld. Az éghajlati feltételeknek ez a tág szakasza számtalan lehetőséget nyújt a mezőgazdaságnak a termés előállítására. A megművelt terület nagy

részét családi magánvállalat működtetik. A mintegy 18 000 magánvállalat körülbelül a feléjét képeznek kis mezőgazdasági háztartások átlagban 1,4 hektárral. A kis területek specializációja irányzata ellen, ezek a magánvállalatok nagyon differenciáltak és továbbá is nagy számban különböző termést állítanak elő.

A biogazdálkodás Macedóniában még gyerekcipőben jár, de a hagyományosan extenzív mezőgazdaság miatt nagy lehetőségeket rejt magában. Főleg a hegyes területeken optimálisak a természeti viszonyok. A biogazdálkodással művelt területek kb. 1%-át jelentik a mezőgazdálkodási területeknek. Annak érdekében, hogy a biogazdálkodással termelt árut versenyképesé tegyék a nemzetközi piacon, a parlament 2004 áprilisában a megfelelő EU-s rendelet alapján törvényt hozott a biogazdálkodást illetően. Elfogadták az új törvénytervezetet, amely magába foglalja a már létező törvényadás összesítése a komisszió rendelet (EC) 889/ 2008 szám és a Tanács elrendelése (EC) 834/ 2007 szám a biogazdálkodásról.

A biogazdálkodáshoz anyagi forrásokra van szükség az egész termelési folyamat során. Főleg a kevésbé fejlett, de előnyös adottságokkal rendelkező régiók termelőinek hiányoznak ezek a források a certifikációs költségek előzetes finanszírozásához. A macedón mezőgazdasági, erdészeti és vízgazdálkodási minisztérium (MAFWE) 2005-ben először 97.500 €-t bocsátott rendelkezésre egy, a biogazdálkodást fejlesztő program javára. E módon 50, a MAFWE-nél regisztrált biogazdálkodó kapott állami támogatást. 2008-ban a költségvetést az államilag támogatott biogazdálkodás érdekében 815.000 €-ra emelték, aminek az volt a következménye, hogy 226 regisztrált biogazda termelői tevékenységét államilag szubvencionálták. A biogazdálkodás területe a 2005-ös 226 hektárról 2008-ban 1029 hektárra nőtt. A macedón kormány azt szeretné elérni, hogy 2011-re a biogazdálkodás az összes megművelt terület 2%-át képezze. A minisztérium mellett néhány egyesület kötelezte el magát a vidéki biogazdálkodás aktív támogatása mellett. Ezeknek a regionális egyesületeknek a többsége tagja a Macedón Biogazdák Egyesületének (BIOSAN), amelyet 2006-ban hoztak létre. A BIOSAN a biogazdák érdekeit képviseli és támogatja a biogazdálkodást nemzeti szinten. Számos nemzetközi certifikációs vállalkozás van jelenleg az országban és 2009-ben az első macedón certifikációs állomás, a PRO CERT is működésbe lépett.

Elterjedtségét és sokoldalúságát tekintve, a biogazdálkodás még mindig nem elég fejlett a tartós marketing tevékenységek bevezetéséhez. Léteznek egyes kezdeményezések, a biotermékek a helyi piacokon és tanyákon való eladására, de jelen pillanatban az érdeklődés és a biogazdálkodásról való tudás még csekély a fogyasztóknál. Eddig még nem léteznek bioboltok, de vannak speciális üzletek és reformházak, ahol főleg hazai termékeket lehet vásárolni. A múlt években növekvő tendenciával egyre több bioterméket lehetett az áruházakban megtalálni. Ez egy ördögi kör: az egyik oldalon nincs elég kereslet ahhoz, hogy a biotermékek termelése növekedjen, a másik oldalon a minőség és mennyiség hiánya gátolja a piac fejlődését. 2009-ben a MAFWE új intézkedéseket vezetett be a biogazdálkodás fejlesztésére – anyagi támogatást kapnak azok a termelők és vállalkozók, akik a jövőben biogazdálkodást szeretnének művelni. Olyan vállalatok, mint az Alkaloid (Bio-gyógyteák vadnövényekből), a Vitalia (Bio-gyümölcsdzsem), a Vinarija Grkov (Bio-bor), a Kastel, az Intermak (biogombák) úttörők a biotermékek feldolgozásában.

A természetes termelői viszonyokra nézve Macedóniának jó adottságai vannak, hogy természetes nyersanyagokat használjon fel és ennek megfelelően tovább fejlessze a biogazdálkodást. Azon kívül sok olyan, vadon növekvő ökológiai termék van (gyógynövények, teák, gombák, bogyók), amelyek iránt világszinten növekvő kereslet mutatkozik. Eddig a gyűjtött termékek csak 1%-ának van certifikáta. További fejlődési lehetőséget tártak fel az ökológiai állattenyésztésben (főleg juh és bárány). Ehhez jön hozzá az ökológiai méhtenyésztés időközben növekvő szerepe.

Szerzők:

Goran Angelovski, Value Chain Coordinator, USAID Contractor, AgBiz Programm

Olivera Bicikliski, Macedonian Ministry of Agriculture, Forestry and Water Economy, Unit of organic production

Fordította: Tina Gebert

* * * * *

3. +++ Nem kérnek az európai szántóföldeken nevelt génkezelt termékekből +++

A „Világszerte: 125 mio. hektár Frankenstein termés” című cikkünkre, amely a 21. hírlevélben jelent meg, küldött válaszként egy összefoglalót Anamarija Slabe, a szlovén fenntartható fejlődés intézetből a GVO-területek kiszámításának egy másik módjára vonatkozóan a Friends of the Earth International' (FoEI)-től: „Ki profitál a GM (génkezelt) termékekből?”. Az összefoglalóból kiderül, hogy az ISAAA (amelyet túlnyomó részben a biotechnológiai ipar finanszíroz) a tavalyi beszámoló szerint a GM termékek mennyiségének növekedése, a termőföldek növekvő területének és a termékek genetikailag megváltozott tulajdonságainak köszönhetően világszerte a területek 22%-án megduplázódott.

„Így egy 1 ha nagyságú szántóföldből lesz, ha ezen génkezelt terményeket termesztene, amely két herbicid ellen rezisztens és járulékosan egy toxint választ ki rovarok ellen, hirtelen három szántóföld, így az ISAAA megháromszorozza azon területek számát, amelyeken genetikailag megváltoztatott termékeket termelnek”, számol be a FoEI éves jelentése i. A FoEI szerint a GV termelése az EU-n belül a 2007-es 110.007 ha-ról 2008-ban 107.719 hektárra ment vissza, ami csupán egy 2%-os csökkenésnek felel meg. Az EU-n belül a GV termékek részaránya csak egy kicsiny százalékát képezi az összszántóföldnek (0,36) és a mezőgazdaság összterületének (0,21%).

Hogy a GVO-knak nem jósolnak nagy jövőt Európában és az EU-ban, ezt mutatja néhány, a GVO-val szemben még mindig szkeptikus földművelők és a fogyasztók védelmére szervezett politikai akció. Miután Ausztria és Magyarország 2009. március 2.-án sikeresen megtartotta a Monsanto génmódosított kukoricája MON810 elleni tilalmát, Luxemburg környezetvédelmi minisztere, Mars Di Bartolomeo, megtiltotta a MON810 termelését 10 nappal később. 2009 májusában Szlovénia elfogadta azt a törvényt, amely először szabályozza és korlátozza a GM termények termelését.

Azok a civil szervezetek, amik a törvényjavaslat kidolgozásában részt vettek, örültek a törvény elfogadásának, amelyik az egyik legszigorúbb az EU-ban. Ennek ellenére arra intenek, hogy Szlovénia is hamarosan tiltsa be a MON810 termelését, mivel számtalan nemzetközi tanulmány is létezik, ami a nemzeti lezárást igazolja.

Továbbá a FoEI szerint, a többi európai ország közül semelyik sem termel az EU-n kívül GVO-t (pl. Norvégia, Svájc, Izland, Szerbia, Montenegró). Svájc moratóriumot hirdetett a GM termények termesztésére 2012-ig. Azok az államok, amelyek az EU-ba való belépés különböző szakaszaiban vannak, mint Törökország, Horvátország és Macedónia, nem termelnek GVO-t. i

Az NGO-k és a Food & Water watch fogyasztóvédelmi csoportja szerint az amerikai nagykövetségek csökkenteni próbálják a génmanipulált élelmiszerekkel szembeni nemzetközi ellenállást. Amerikai diplomaták azt az utasítást kapták, hogy a GVO-t Európán terjesszék és az ellenállók számát, akik nem veszik figyelembe ezt a technológiát, csökkentsék. US-nagykövetségek és képviselők keresik a GV támogatóit az EU-hoz nemrég csatlakozott országokban. Például amikor 2005 nyarán Ciprusban a törvényjavaslatot megvitatták, hogy genetikailag módosított élelmiszerek számára áruházakban külön polcot állítsanak fel. Az US-nagykövetség Nicosiában küldött egy levelet a parlamenti tagoknak, amelyben arra hívta fel őket, hogy utasítsák el a javaslatot. „A javaslat egy bérpolitikai gáthoz hasonlít a bio- technológiai áruk kereskedelmével szemben, és ez WTO- tagként a jogaink megsértését jelenti”, figyelmeztet a levél. „Lehetséges, hogy összeegyeztethetetlen az EU tagsággal járó kötelezettségeinkkel is”, a Biotech diplomacy-ban megjelent cikk „Ahogy az US-nagykövetségek Európába tolják a GMO-t” szerint. ii

A német Legfelsőbb Bíróság pedig igazolja az amerikai Monsanto bio-technológiai vállalatnak a tilalom feloldására irányuló kérelme elutasítását azzal, hogy új tanulmányok arra utalnak, hogy a MON810-ban lévő mérgező anyag hatással lehet más rovarokra is. Egy luxemburgi tanulmány azt mutatta, hogy egyes MON820 génjeit méheknél, teheneknél, mézben és növényekben is megtalálták.

Az európai irányelvek 2001/18/EC 23. cikke szerint a tagállamok kormányai átmenetileg korlátozhatják, vagy megtilthatják a GVO alkalmazását és/vagy eladását termékként vagy egy termék részeként a saját felségterületükön. Mindezt „új vagy kiegészítő tájékoztatás eredményeként, amit a beleegyezés időpontja óta kaptak meg, és ami befolyásolja a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeit, vagy a meglévő információk újraértékelése miatt, új vagy kiegészítő tudományos eredmények alapján, ok adódik arra a feltételezésre, amit a szabályzat szerint bejelentettek, hogy egy GVO termékként vagy egy termék részeként, veszélyt jelent az emberi egészség vagy a természet számára”. iii

Számtalan anti-GVO kezdeményezés után, most már a lengyel földművelők is egy szebb jövő felé néznek. Több mint 100 ökológiai egyesület támogat egy GVO-mentes Lengyelországot. A 4. Organic Marketing Forum-on Varsóban több mint 380 résztvevő 32 országból kötelezte el magát a lengyel miniszter jelenlétében egy össz-EUs engedély és a genetikailag módosított termények kereskedelmi

termelése megállítása mellett. Az eredményt követő 8 éves vizsály után, Brüsszel beleegyezett a lengyel kormány javaslatába, hogy a lengyel földművelőknek joguk legyen arra, hogy elutasítsák genetikailag módosított élelmiszert, számol be a Polskie Radio. Arra az esetre, hogy egyes földművelői egyesületek nem kezdeményeznek egy ilyen deklarációt, a lengyel kormány szigorú feltételeket állít fel, amelyeknek meg kell felelniük, mielőtt GVO termelésébe kezdenek. Ezt a szabályzatot elfogadta az Európai Bizottság május végén. A lengyel környezetvédelmi minisztérium azt tervezi, hogy ezt a szabályzatot a parlamenti ülésen, a Sejmen, június 23-a után beadja. Ha elfogadják, akkor az év végén törvénnyé alakítják át. iv

szerző: dipl. ing. Agr. Irena Fašalek, EkoConnect

i Friends of the Earth International (FoEI), Food Sovereignty, Who benefits from GM crops,

http://www.foeeurope.org/GMOs/Who_Benefits/full_report_2009

ii Biotech diplomacy: How US Embassies are pushing GMOs throughout Europe

<http://www.foodandwaterwatch.org/world/europe/agriculture/questionable-technologies/biotechWeb>

iii Directive 2001/18/EC of the European parliament and of the council

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:106:0001:0038:EN>

iv Polskie Radio

http://www.polskieradio.pl/thenews/news/artikul109139_ec_accepts_polish_gmo_regulations

* * * * *

4. +++ Tehéntartás: ökológiai alternatíva a kelet-európai legelők kihasználására+++

A tehéntartás célja elválasztott állatok tenyésztése kevés költséggel és munkaerővel, nagy területű legelőkön. Az állatok tejét nem fejik le, hanem meghagyják a borjak táplálására, amelyek nyolc hónaposan az elválasztás után a 250 kg-os súlyt is elérik. Az elválasztott állatokat intenzív módon továbbhízlalják, de gyakran az extenzív hízlaló legeltetést is alkalmazzák rajtuk.

Oroszország, Ukrajna és Fehéroroszország nagy legelőterülettel rendelkeznek, amelyeket ma még nem használnak ki teljesen. Fehéroroszországban az állami irányított gazdálkodás miatt nagymértékben művelnek meg mocsaras és vizenyős területeket, amelyeket gazdasági és ökológiai okokból is állandó legelővé lehetne alakítani. Oroszországban és Ukrajnában ezzel szemben az elgazosodás és az „elnyírfásodás” jellemző, mert sok üzemnek nem telik intenzív mezőgazdasági művelésre. Ezeket a felületeket – az állandó legelőt, a mezőgazdasági határterületeket és a jelenleg nem használt termőföldeket – extenzív, ökológiai, húshasznosítási célú állattartással gazdaságilag és ökológiailag újra hasznosítani lehetne. Elsősorban tehéntartásról lehet itt szó, amelynek célja elválasztott állatok tenyésztése, valamint üszök, bikák és ökrök extenzív hízlaló legeltetéséről.

Európán kívül az extenzív, hízlaló legeltetés a marhatenyésztés jellemző formája. Németországban is egyre nagyobb népszerűségnek örvend a tehéntartás – az állatlétszámú alapú EU-juttatások 2005-ös eltörlése ellenére. A területi alapú kifizetéseknek köszönhetően a tehéntartás gazdaságilag atraktív tevékenység maradhat. Ezek a pénzügyi juttatások igazoltak, mert a tehéntartással a zöldterületek társadalmilag kívánatos állapota áll helyre, amely csak a legeltetéssel érhető el.

Feltűnő a ökológiai tenyésztés magas aránya a németországi tehéntartásban. Brandenburgban például, amely a legtöbb tehénnel rendelkező tartomány, az összes mezőgazdasági terület 9%-án gazdálkodnak ökológiailag (a mezőgazdasági terület 10%-a tanúsított); mindamellett a tehének 22%-a ökológiai módon gazdálkodó üzemhez tartozik (a Berlin-Brandenburgi Statisztikai Hivatal 2008-as adatai szerint). Ez az ökológiai marhatenyésztés szoros kapcsolatát mutatja a tehéntartással.

Kifizetődő egyáltalán a tehéntartás Kelet-Európában (Oroszországban Ukrajnában, Fehéroroszországban) állami területi kifizetések nélkül? Ezt a kérdést a bevételi, keresleti oldal ismeretében lehet megválaszolni. A kelet-európai helyi tenyésztésű marhahús gyakran rossz minőségű (sovány, halvány, vizes) és így alacsony árfekvésű. A növekvő jövedelmekkel és az egészségtudatossággal azonban, mindenekelőtt a központi területeken, nő a kereslet is a minőségi

marhahús iránt. Ezen a lassan tenyésztett állat húsa értendő, amely enyhén márványozott erezetű, nedvdús és ízletes. Oroszországban jelenleg főleg Dél-Amerikából importálnak minőségi marhahúst, ahol a tehéntartás és a hizlalo legeltetés miatt hatékonyan és gazdaságosan termelnek. A minőségi marhahús előállítására azonban helyben is meglenne a lehetőség, azaz helyben is ki lehetne elégíteni a keresletet. Egyes orosz és fehérorosz sikertörténetek mutatják, hogy a minőségi húst jól el lehet adni a felső árkategóriában.

A sikeres tehéntartás kulcsa az üzemgazdálkodás. Magas napi súlygyarapodású, nagy számú elválasztott állatot kell minimális költségek és alacsony munkaerő-felhasználás mellett, de nagy legelőterületen tartani. „A tehéntartás nem kerülhet semmibe”, mondják az ágazat szakértői. Az eljárással költségeket lehet megtakarítani, mert:

√ egész évben a szabadban lehet tartani az állatokat, azaz a tehenek télen is jól megválasztott, száraz legelőn maradnak; a figyelembe veendő klímaváltozások Kelet-Európában azt mutatják, hogy az egész éves szabadon tartás itt is egyre inkább lehetséges – a drága istállóépületek nem használnak a tehéntartás gazdaságosságának

√ a tehenek nem kapnak abraktakarmányt, télen szénával, az ellés ideje alatt tavasszal silótakarmánnyal etetik őket, egyébként a legelő adja a szükséges táplálékot

√ az energiafelhasználást és gépek bevetését a minimálisra csökkentik, lényegében a traktoros munkákra a csorda gondozásával, a szénabetakarítással és a legelő rendben tartásával összefüggésben

Ezért a tehéntartás szélsőségesen extenzív tenyésztésmód és erősen telephelyfüggő: feltétel a nagy területű természetes legelő. Ez meg is válaszolja a tehéntartás gazdaságosságának kérdését: csak akkor éri meg gazdaságilag, ha egyébként is rendelkezésre álló területeket használnak ki. Amennyiben területeket kell vásárolni vagy bérelni, kérdéses a jövedelmezőség. Az ilyen költségeket –ahogyan Nyugat- valamint Közép-Európában is– csak tájvédelmi pénzügyi támogatással lehet kiegyenlíteni.

Míg a gazdálkodóknak a tehéntartás rentabilitása áll előtérben, a társadalom és a politika számára a környezetvédelmi kérdések is fontosak, ha a tehéntartás értékeléséről van szó. Kelet-Európában az intenzív tartás épp elég gyakran okozója környezetvédelmi károknak, amelyek a nem szakszerű trágyalétartástól a silókukorica-termesztésig (a biodiverzitás csökkenése, talajerózió) terjednek. A tehéntartás ezzel szemben nem terheli meg a környezetet: nem szükséges takarmányt termesztetni és nem termel trágyalét. A tehéntartás felértékeli a legelőterületeket, amely egyébként kihasználatlanul gzosodna. Mivel a tehén nem igényel különleges minőségű takarmányt, elégséges bizonyos időszakonként, lépcsőzetesen kaszálni kis területen, az egész legelő egységes, korai, nagyfelületű lekaszálása helyett. Ezzel olyan mozaik keletkezik a használatban és a felületen, amely a kaszálóban fészekrakó madarak számára is hozzáférhető és a méhlegelőnek is kedvez a vegetációs időszak alatt. Amennyiben rendelkezésre áll elegendő legelőterület (legalább 1,5 ha jut egy tehenre), teljes mértékben el lehet hagyni a trágya és a növényvédő szerek használatát.

A klímaváltozásról szóló viták kapcsán is egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a tehéntartás. Kelet-Európában nagy arányban található meg lápos, mocsaras területek. Amennyiben felszántják ezeket, nagy mennyiségű CO₂ bocsátódik ki a humusz és a tőzeg ásványosodása miatt. A tehéntartással az állandó legelők érdekes gazdasági befektetésnek bizonyulnak és nem károsítják a környezetet.

Az Ekoconnect e.V. szívesen áll kelet-európai üzemek rendelkezésére tehéntartással és az ökológiai marhatenyésztéssel kapcsolatos tanácsadás közvetítésével.

Szerzők: Christoph Arndt, EkoConnect

Fordította: Fogarasi Ilona * * * * *

5. +++ Azerbajdzsánban aláírták a biztonságos élelmiszerprodukciónról szóló memorandumot.+++

Május 21. három szervezet írta alá a közös nyilatkozatot, mely az azerbajdzsáni Gazakh körzetben történő ökoélelmiszerprodukciónak való együttműködésről szól. A nyilatkozat célja a lakosság számára elegendő élelmiszert termelni és ugyanakkor a környezetet is védeni.

Rauf Huseynov (A Gazakh körzet kormányzója), professzor Mirdamad Sadigov (Azerbajjan Szaze Agrarian University rektora) és Mr. Martien Lankester (az Avalon Foundation igazgatója) írták alá a nyilatkozatot.

Hogy a célokat elérjék, új módszereket és tudományos felismeréseket fognak a produkcióban alkalmazni. A produkcióra és feldolgozásra vonatkozó aktuális nemzetközi ismereteket a lokális helyzetre szabva használják fel. Egy modern tanácsadóhálózat és ökológiai példamutató és feldolgozó üzemek létesítését tervezik a Gazakh körzetben.

Fordította: Lajos Erzsébet

* * * * *

6. +++ 2. Nemzetközi Konferencia a Bioszektor Fejlesztéséről a Közép- és Kelet-európai Országokban, valamint a Közép-ázsiai Országokban, Tbilisiben (Grúziában) 2009. 09. 10-11. +++

A. 2. Nemzetközi Konferencia a Bioszektor Fejlesztéséről a Közép- és Kelet-európai Országokban, valamint a Közép-ázsiai Országokban a nagyszerű 1. konferenciának az utóda. Az első konferenciát 2008 Áprilisában, Kiebben rendezték meg, ezen 25 országból 220 résztvevő jelent meg. A résztvevők közül sokan kinyilatkoztatták azon szándékukat, hogy a létrejött kapcsolati hálózatot fenn kellene tartani és a régió belüli biogazdálkodás fejlesztéséről termékeny vitákat kellene folytatni.

A 2. konferencián egyrészt kiemelt figyelmet kapnak a gyakorlati tapasztaltok, a növénytermeléssel kapcsolatos kutatási eredmények, a vadon növény gyűjtésével, a bor termelésével és előállításával, valamint az állattenyésztéssel kapcsolatos témák. Másrészt tematizálni fogják az új EU-s Biorendeletet és a certifikációs kérdéseket (Ökogazdálkodás és más témák, pl. a fairtrade is előkerül). A 3. tematikus hangsúlyt a helyi biopiacok fejlesztésével kapcsolatos tapasztalatcserére, valamint az exportpiacok követelményeire fogjuk tenni.

A konferenciát a grúz Elkana Bioegyesület, a tbiliszi Állami Mezőgazdasági Kar, az Organic Federation of Ukraine és a Németországi Organic Services. A „call for contributions“-on keresztül még június 25.-ig lehet jelezni a részvételi szándékot. Előfoglalási kedvezmény a konferencia résztvevők számára még június 30-ig jár.

További információk a www.organicconference.elkana.org.ge internetes oldalon található, vagy a conference@elkana.org.ge e-mail címen kérhető.

Fordította: Tina Gebert

* * * * *

7. +++ Az európai önkéntesszolgálat támogatja az ökotermelést +++

Az EÖSz (Európai önkéntesszolgálat) 18 és 30 év közötti fiatalok számára szervezett program. Olyan embereknek, akik szívesen utaznak, és szeretnének új kultúrákat és szokásokat megismerni. Olyan fiataloknak, akik a befektetett idő, az ötletek és képességek ellenében új élményekkel, tapasztalatokkal és barátokkal gazdagodnak és lehetőséget kapnak egy új idegennyelv eltanulására vagy egy ismert nyelv gyakorlására. A projektet nagyon változatosak lehetnek, kezdve az algaszedéstől Izlandon, óvodában való kísérettől, olasz színházban dolgozásokon és osztrák rádióműsor készítésén át egészen az (én esetemben) a németországi ökoszervezetben való munkáig.

A lényeg az, hogy a projekt megfeleljen a személyes érdekeknek és hogy lehetősége legyen az önkéntesnek szerves részt vállalni a projekt levezetésében. A döntést te hozod.

Én tudtam mit szeretnék dolgozni és mit nem. Tudtam, hogy szeretnék németül tanulni, többet a német kultúráról és a lakosságról megtudni, a képzésemnek megfelelő tapasztalatokat szerezni és mindezt egy nagyobb városban.

Ezért választottam az EkoConnectet. Annak ellenére, hogy nincs messze a lengyel határról, mégis sokkoltak egyes kulturális különbségek. Viszont be kell vallanom, hogy a németek életmódját kedvelem, főleg egy ilyen szép, történelmi városban mint Drezda, amely telített kulturális kínálatban (koncertek, színház, ünnepek, stb) és a szász Svájc könnyel elérhető. Nem lehet megenni, és mindig jó társaságban van az ember. Mindenki, akit megismertem kedves és nyitott volt, úgy a munkatársaim mint más emberek is. Nagyon örvendek, hogy nagyrészt fiatalokkal dolgozom együtt és két mentorom van (egy az anyagi ügyekre, és egy a kulturális problémákkal foglalkozik).

Eleinte a projekt nem ígért túl sokat. De most, miután eltelt egy kis idő, rájöttem, hogy a hetek át tartó „Outlook-beavatásom” minden EkoConnect trainee át kell, hogy essen. De megérte kibírni, és ezután a munka már nem volt monoton. Nem csak új programokkal tanultam meg dolgozni, hanem olyan téren is szereztem tapasztalatot, amely eddig teljesen idegen volt nekem, és ezért egy iganzi kihívást jelentett. Időközben a szervezet teljes értékű tagjának érzem magam, és a döntésekben is van szavam. Az EkoConnectnél való munka lehetőséget adott Prágát meglátogatni, ökológikus mezőgazdasággal foglalkozó rendezvényeken (Németországban és Lengyelországban) és a Ekogala biokiállításra Rzeszowban résztvenni és a varsói Organic Marketing Fórum szervezésében segíteni. Jelenleg egy rég tervezett Projektben dolgozom, a nyáriakadémián, amit lehetőséget nyújt szervezői tehetségem kiépítésére. Ugyanakkor az ökológiai mezőgazdaságról is tanulhatok és más nemzetiségű fiatalokat ismerhetek meg. Ezen kívül részt vehettem egy szemináriumon Weimarban, ahol több Németországban dolgozó önkéntest ismerhettem meg. Közös tapasztalatokat osztottunk meg és új ismerettségeket kötöttünk. Már nagyon várom a még tartandó szemináriumot Heidelbergben.

Az EkoConnectnél való munkámban segített magam megismerésében is. Amikor elkezdtem a projektben dolgozni nem volt sok elvárásom: ilyen az élet, nem minden működik úgy, ahogy mi szeretnénk. Mindenesre nagyon örvendek, hogy minden reményem, sőt még több is, valóra vált. Szerintem ez az év nagyon jól sikerült, és csak azt sajnálom, hogy ilyen hamar eltelt és egy pár hónap múlva már otthon leszek.

Szerző: Dipl.-Ing. Market. Iwona Matyjas, EkoConnect Európai Önkéntes

Fordította: Erzsébet Lajos

* * * * *

8. +++ A 4. Organic Marketing Fórumon nagy lépést tettünk előre +++

A gazdasági válság nem volt téma az Organic Marketing Fórumon. Viszont olyan stratégiák kerültek napirendre, amelyek a vevők és a felhasználók igényei jobb kielégítésére irányulnak. „Sok cég keres új utakat a vállalkozás tartós fejlesztésére. Kelet- és Nyugateurópában egy az ökológiai élelmiszerek és a nyersanyagsektor terén kiépített megbízható kapcsolatok iránt nő az érdeklődés”, foglalja össze Bernhard Jansen, a szervező EkoConnect üzletvezetője Varsóban a sikeres Fórum lezárása után.

A résztvevők 10%-a az orosznyelvű országokból jött, ahol számos indítvány jött létre az ökopiac felépítésére. Lengyelországban is nő az ökotermelés: több mint 50%-al nagyobb ökofelület és 40%-os növekedés a feldolgozók körében 2008-ban, említésre méltó fejlődések, amelyek a piac növekedésében látszanak. A résztvevők számának növekedése és a Fórumon uralkodó jó hangulat is mutatja, hogy az új Eu-s országokban folytatódik az ökotermelés népszerűsödése.

A konferencia résztvevői számára Volkert Engelsmann (Eosta) előadása a Felhasználók megváltozott igényeiről, továbbá az Oroszországban, Romániában és Horvátországban történő fejlődésekről szóló jelentések voltak különösen érdekesek. Összesen 24 szakértői előadás és ökovállalkozásoktól származó jelentés és 4 tematikus műhely volt látogatható.

Ezen kívül 60 vállalkozás mutatkozott be a kiállításon, miközben bemutatkozók és a kiállítás minőségi szintjének növekedése volt megfigyelhető. Az első „Best of organic„ díjat a lengyel Janton S.A. vállalkozás nyerte el az „Aronica” nevű boráért. A második díjat a német Naturala AG, a harmadikat pedig a lengyel sajtőkészítő Frackowiak SP. J. kapták.

További fénypontja a Fórumnak a „Varsói géntechnika moratóriumára vonatkozó nyilatkozat” volt, amelyet a lengyel agrárminiszter helyettesítő, Artur Lawniczak, jelenlétében és támogatásával léptették érvénybe a fórum résztvevői. A felelősök azt akarják elérni, hogy az európai vállalkozások és kormányok egy moratóriumot vezessenek be a genetikailag megváltoztatott organizmusok (GMO) felhasználásának engedélyezésében az mezőgazdaságban, és a felhasználók géntechnika iránti ellenkezései számítsanak.

Az Organic Marketing Fóruma lengyel mezőgazdasági minisztérium és az IFOAM EU Group védnöksége alatt állt. Szervezte az EkoConnect, a lengyel ökoszövetség Ekoland, az Állami Mezőgazdasági Tanácsadó és az Organic Retailers Association együttműködésével. További információk a www.organic-marketing-forum.org oldalon találhatóak.

* * * * *

9. +++ Időpontok +++

- Organic Agriculture Development, Höje, Svédország, 2009. júl. 31-aug. 25. (<http://www.sida.se/sida/jsp/sida.jsp?d=1728&a=41087>)
- Nemzetközi Tudomány Konferencia "Fostering healthy food systems through organic agriculture – focus on Nordic-Baltic region", Tartu, Észtország, 2009. augusztus. 25 – 27. (<http://www.njf.nu/site/seminarRedirect.asp?intSeminarID=422&p=1004>)
- 2. Nemzetközi Konferencia a Bioszektor Fejlesztéséről a Közép- és Kelet-európai Országokban, valamint a Közép-ázsiai Országokban, Tbiliszi (Grúziában) 2009. szeptember. 10-11. (www.organicconference.elkana.org.ge)
- SANA, Italy's largest organic food show, Bologna, Olaszország, 2009. szeptember. 10 – 13. (www.sana.it)
- BIOBERNAI, Franciaország, 2009.szeptember. 11 – 13. (<http://www.biobernai.com>)
- SEAE Technical Conference on organic production in Mediterranean, Mallorca, Spanyolország, 2009. szeptember. 16 – 19. ([http://www.organic-world.net/35.html?&no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=17](http://www.organic-world.net/35.html?&no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=17))
- BIOSUED, Augsburg, Németország, 2009. szeptember 20. (www.biosued.de)
- International Congress on Organic Cotton, Interlaken, Svájc 2009. szeptember. 21 – 25.
- Avalon Network Meeting Sofia, Bulgarien, 26 - 27 September (www.avalon.nl/network)
- BIO Cordoba 2009, Cordoba, Spanyolország, 2009. szeptember. 24 – 26. (www.biocordoba.com)
- Avalon Conference on climate change, biodiversity and organic farming, Sofia, Bulgaria, 28 szeptember – 1 október (www.avalon-conference.org)
- BIOSTYL, Szlovákia, 2009. október. 1 – 3. (www.incheba.sk)
- BIONORD, Hamburg, Németország, 2009. október. 4. (www.bionord.de)
- EkoConnect – Avalon – Seminar on organic marketing for participants from russian speaking countries, Berlin, Germany, 2009. 5 – 9 október (www.ekoconnect.org)
- SALON ZEN ET BIO, 2009. október. 09 – 11. (www.salon-zetenbio.com)
- NATEXPO, Párizs, Franciaország, 2009. október. 17 – 19. (www.natexpo.com)
- Romanian Organic Forum (ROF) – conference on marketing of organic products, Bukarest, Romania, 2009. 22 – 23 október, (www.ekoconnect.org)
- HEALTH LIFE, Almaty, Kazachsztán, 2009. október. 22 – 25. (www.life-expo.kz)
- BIOTERRA Conference, Cluj, Romania, 24 – 25 október 2009 (bioterra@internet.ro; www.greenagenda.org/bioterra)
- ECOFESTIVAL, Athén, Görögország, 2009. november. 05 – 08. (www.ecofestival.gr)
- SALON MARJOLAINE, Trade fair a biotermékeknek és a környezetnek , Párizs, Franciaország, 2009. november. 7 – 15. (www.salon-marjolaine.com)
- EkoConnect – Avalon – Training for trainers on organic agriculture for participants from russian speaking countries, Dresden, Germany, 2009. 16 – 20 november, (www.ekoconnect.org)
- 5th Organic Marketing Forum in Warsaw, Poland, 6 – 7 May 2010 (www.organic-marketing-forum.org)

Fordította: Tina Gebert

* * * * *

+++ Saját ügyünkben: az EkoConnect Egyesület: céljaink, munkánk - és Ön +++

Az EkoConnect az ökológiai gazdálkodás területén tevékenykedő személyek ill. szervezetek közötti információ, szaktudás és tapasztalat cseréjét szorgalmazza valamint az e területen tevékenykedők közvetlen találkozását kívánja elősegíteni. Az **Egyesület** 2003 közepén alakult drezdai székhellyel.

Fő feladataink közé tartozik többek között Közép- és Kelet-Európa ökológiai gazdálkodásának hosszútávú fejlesztése céljából az e téren tevékenykedő személyek és tevékenységek támogatása és összekapcsolása, a vidékfejlesztés erősítése valamint a biotermékek és bioélelmiszerek kínálatának javítása. Ehhez nyújt segítséget az EkoConnect, mint információs központ találkozók, továbbképzések (pl. szemináriumok és szakmai kirándulások) szervezésével. Az egyesület továbbá szorgalmazza gyakorlati tapasztalatok továbbadását is és támogat valamennyi magán- vagy állami szervezetet, melyek céljukként az ökológiai gazdálkodás szerkezeti fejlesztését tűzték ki. A fontos tartalmi és stratégiai kérdések megválaszolásában az EkoConnectet munkájában egy szakmai testület is támogatja.

Az EkoConnect Egyesület **tagjai**hoz Európa legkülönbözőbb részein élő és tevékenykedő, az ökológiai gazdálkodás szerkezeti felépítéséről hosszú évek tapasztalatával rendelkező szakértők és szervezetek tartoznak. Az egyesületet anyagilag a támogató tagok, ill. a szervezet tevékenységében aktív részvétellel a rendes tagok támogatják. A támogató tagok, mint magánszemélyek éves tagsági díja 60 €, jogi személyeké 600 €. A rendes tagok aktívan segítik munkájukkal az egyesületet, az ő éves tagsági díjuk így minimum 20 € ill. 200 €.

Legyen Ön is az EkoConnect új tagja! Szeretettel várjuk! Ehhez kérjük, töltsé ki a lenti jelentkezési lapot és küldje el címünkre.

Felvételi kérelem az EkoConnect Egyesület tagságába

Én/mi szeretném/szeretnénk az EkoConnect munkáját támogatni, mint

- támogató tag
 rendes tag

Családi név:	Utónév:
Jogi személy esetén a törvényes képviselő neve:	
Postai irányítószám, lakhely:	Utcanév és házszám:
Ország:	Megye/országrés:
Telefonszám:	Mobiltelefonszám:
E-mail cím:	Tevékenység (pl.. szaktanácsadás, termelés, feldolgozás, stb.)

Én / mi € éves tagsági díjjal támogatom/támogatjuk az EkoConnect munkáját és ezt az összeget

a mellékelt csekken

átutalással

kívánom/kívánjuk fizetni.

A tagsági díj az adóból leírható, ennek befizetését az EkoConnect az Ön számára kiállított igazolással tanúsítja.

_____ c□□□ _____
hely, dátum, aláírás